

Annonce

Thin Film Evaporator System
Lab1st

OPEN

Nordic Social - Social Media Bureau
nordicsocial.dk

BESØG

[Forside \(/\)](#) [Medier \(/medier\)](#) | [Kultur \(/kultur\)](#)

Netflix-fænomenet Bird Box

Wax on, wax off, Susanne Bier

Susanne Biers Netflixproduktion, Bird Box, lægger sig et sted mellem horror, komik, sci-fi og postapokalypse. Bier skulle have lyttet til Mr. Miyagi. Øvelse gør mester. GIF fra Bird Box med Sandra Bullock.

Skrevet af

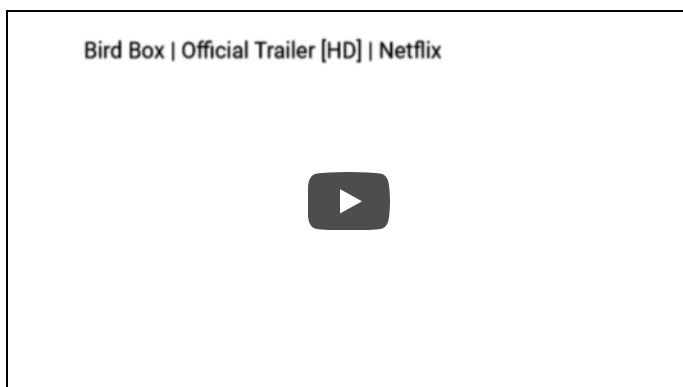
[\(/rune-graulund\)](#)

Rune Graulund [\(/rune-graulund\)](#)
Lektor i amerikansk litteratur og kultur [\(/rune-graulund\)](#)
[\(/rune-graulund\)](#)
6 artikler
0 indlæg

Susanne Biers postapokalyptiske horrorfilm *Bird Box* er blevet lidt af et fænomen, både herhjemme og i udlandet. I Danmark selvfølgelig først og fremmest, fordi det er Bier, vores danske Susanne, der er brudt igennem på den store scene. Og inden for en hel del parametre er *Bird Box* da også uden tvivl en succeshistorie uden lige. Det gælder i Netflix-regi, hvor den rangerer som den mest sete Netflix-produktion nogensinde. Men måske endnu mere vigtigt, så har filmen vundet internettet. Ikke alene er den eksploderet som meme, den er også blevet en challenge. Så langt, så godt ...

Bird Box spiller her en vigtig – måske endda *den* vigtigste – del i en større strategi fra Netflix' side om at tæve Hollywood på deres egen hjemmebane, de store blockbustere.

Netflix' Bird Box-trailer.

Netflix har de sidste par år oprustet over hele linjen, men det er relativt nyt, at de satser på de helt store produktioner beregnet til at konkurrere på lige fod med Hollywoods popcorn-baskere.

De seneste tal lyder på, at Netflix brugte 12-13 milliarder i 2018 alene (<https://www.forbes.com/sites/danafeldman/2018/07/09/netflixs-content-budget-is-updated-to-13b-in-2018/>). Og her taler vi altså dollars, hvilket vil sige i nærheden af 80-85 milliarder kroner. Alle

disse mange milliarder har dog indtil nu haft en tendens til at løbe lidt ud i sandet i de satsninger, Netflix har lavet på den helt store klinge: *The Cloverfield Paradox*, *Bright*, *Extinction* og andre store genrefilm sugede ikke ligefrem folk ud af biograferne og hjem til stuerne (<https://www.theguardian.com/film/2018/feb/27/netflix-films-original-science-fiction-mute-blockbuster-problem>).

The Cloverfield Paradox lagde godt ud, men blev mere og mere vanvittig og B-filmsagtig, som den skred frem.

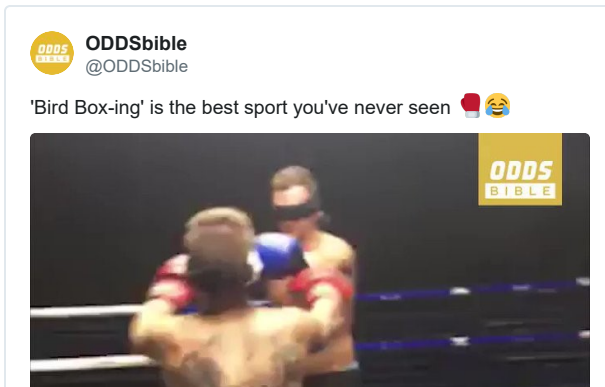
Milliarderne og de store navne til trods, så har Netflix ikke rigtigt kunne finde formen til at give Hollywood den blodtud, de så åbenlyst gerne ville uddele.

Men så kom Bier på banen, og hun slår (åbenbart) hårdt. Ikke alene er *Bird Box* den mest sete film i streamingtjenestens historie, den har også genereret helt enorme mængder buzz. Nyhedsmedier verden over (<https://www.wsj.com/articles/netflix-opens-eyes-in-hollywood-as-bird-box-soars-11546866000>) skriver spalte op og spalte ned om, at Netflix nu reelt ånder Hollywood i nakken (<https://www.theguardian.com/film/2019/jan/07/bird-box-sandra-bullock-netflix-memes-hit>), ligesom sociale medier flyder over med *Bird Box*-memes:

Der er endda opstået en *Bird Box*-challenge, hvor folk forsøger at fuldføre forskellige udfordringer med bind for øjnene. Og i vor

tidsalder kan man vel næppe få sig en finere PR-succes end et meme og en challenge.

Genrens logik

Genrefilm, om det så er postapokalyptiske film, horror eller science fiction, beror altid på et regelsæt af en art. Det er ligesom hele ideen med genrefilm: At have faste rammer, inden for hvilke man kan forvente, at X eller Y sker. Disse regler kan naturligvis være interessante at bryde, så genren over tid kan forny sig.

Gode, kompetente genrefilm kan derfor deles op i to kategorier af dukke og mønsterbrydere. Førstnævnte mestrer genrens konventioner til perfektion og er tilfredsstillende, fordi de virkelig kan levere varen. Sidstnævnte skubber til reglerne og får derved overrasket seeren positivt ved at vise os det velkendte, men i sidste ende trække tæppet væk, hvormed de får lavet et interessant spin på velkendte konventioner.

Duks såvel som mønsterbryder bør dog altid tage Mr. Miyagis læresætning fra *Karate Kid* in mente: Man skal kunne sine kataer og grundteknikker før, man kan lave et basalt, men effektivt håndkantsslag, og så sandelig, hvis man skal gøre sig forhåbning om at lave et banebrydende transpark.

Mr. Miyagi lærer den unge Daniel-san, at der altså skal waxes både on og off før, man kan gøre sig håb om at besejre en kriger fra Cobra Kai.

Nu ved jeg ikke, om Susanne Bier har set mange horrorfilm eller mæsket sig med det ene postapokalyptiske scenarie efter det andet. Men at dømme ud fra *Bird Box*, så er det dog lidt svært at

forestille sig, at hun har brugt meget tid i Mr. Miyagis baghave med at lære grundteknikerne inden for horror- eller apokalyptefilm. For der er meget, meget få håndkantsslag, der rammer rigtigt i *Bird Box*.

Genren skrider med monstre

Det starter ellers meget godt. I filmens første scene ser vi en aggressiv og hyperintens Sandra Bullock forklare to meget små børn, at de skal gøre, hvad hun siger: 'Or I will HURT you!' Spillet mellem de forskrækkede børn og superbass-Bullock får fra starten af hjertet til at sidde i halsen. Noget er tydeligvis helt galt, og hvem er egentlig skurken her?

I næste scene ser vi Bullock og de to børn iført bind for øjnene, mens de desperat forsøger at stige ombord på en robåd. Herefter ror Bullock panisk ned ad floden for at slippe væk fra... *noget*. Det er alt sammen meget mystisk, intimiderende og stemningsfuldt.

Så klippes der fem år tilbage i tid, til før katastrofen indtraf. En noget mindre intens (og gravid) Bullock står og maler i sit hjem, hvorefter hendes søster kommer på besøg. Søsteren og Bullock joker lidt frem og tilbage, men snart tændes der for TV'et, hvor der rapporteres om en mystisk sygdom, der spreder sig fra Europa til resten af verden.

Nyhedsindslaget som info-dump er pænt klichéagtigt, men særligt den postapokalyptiske genre er jo netop kendetegnet ved flittigt at genanvende en række forholdsvis begrænsede virkemidler. Så fint nok, alles klar.

Men så kommer monstre. Og så begynder såvel genrens som filmens interne logikker at skride.

Jeg skal se det, før jeg tror det

Filmen er bygget op omkring en central mekanik: at se. For det viser sig, at det ikke er en dødelig sygdom, der har spredt sig fra Europa, men en form for monstre, der på en og samme tid ikke rigtigt er til at få øje på samtidig med, at de i bogstaveligste forstand er alt for synlige. Får man øjenkontakt med de frygtelige, og frygteligt udefinerede, monstre, så begynder man af uforklarlige årsager omgående at begå selvmord på de mest bizarre måder.

Til at begynde med fungerer også denne del af filmen ganske tilforladeligt, omend gearskiftet fra den skræmmende åbningsscene frem til det komiske absurde, hvor dårlig horror og postapokalyptiske virkemidler tipper over i splatter-komik, står i voldsom kontrast til det meget seriøse anslag af Bullock og de to børn på floden, vi først blev præsenteret for.

For udover duksen og mønsterbryderen inden for genren er der faktisk en tredje stil, der fungerer, og det er *drunken style*. Der er noget perverst tilfredsstillende ved at se en virkelig dum idé ført ud i livet med stor iver og entusiasme, og her leverer *Bird Box* tilfredsstillende inden for de første 15 minutter af filmen: Vi ser folk sætte sig ind i brændende biler, træde ud foran lastvogne i høj fart,

smadre hovedet mod vinduer, borde, sakse, og hvad de nu ellers kan finde i umiddelbar nærhed af deres hjernebark, fordi de har set... *et eller andet*.

Disse øjeblikke af groteske og humoristiske scenarier er for kendere af genren payoffs, også selvom de på ingen måde er skræmmende. Zombie- og splatterfilmens ekstreme visualitet, hvor blodet sprøjter ud over linsen, mens både menneske- og zombiehoveder ruller, fungerer netop ofte bedst, når man ikke bliver bedt om at tage dem alt for seriøst.

Bird Box insisterer dog desværre på at blive taget seriøst. For et af de helt fundamentale problemer i filmen er, at det, der skal skræmme os fra vid og sans ifølge filmens egen logik, netop aldrig kan blive set. Det skaber et uheldigt modsætningsforhold mellem det karaktererne oplever, og det vi som seere kan få lov at se.

At vise os forestillingen om det ubegribelige

Freud skrev i sit meget berømte og inden for horrorgenren alt for ofte citerede essay *Das Unheimliche* (guilty!), at det uhyggelige netop er det, vi *ikke* ser (<http://freudselskabet.dk/tekster/anmeld2.html>). Altså, at det ikke er monstret, der brager ud i hovedet på os med gabet åbent og klørerne ude, der er uhyggeligt som sådan, men forventningen om, at der – måske – kan lure et monster under sengen. Det er en læresætning, som mange horrorfilm med fordel har taget til sig ved netop *ikke* at vise det uhyggelige og det monstrøse, men kun antydninger af det, fx *Rosemary's baby*, *Rødt chok* og *The Blair Witch Project*.

Det er altså ikke sådan, at man i horror nødvendigvis skal se meget for at komme til at skræmme livet af seeren. I *Bird Box* bliver denne insisteren på kun at antyde det uhyggelige dog hurtigt krampagtigt latterlig, netop fordi filmen brænder så voldsomt for netop at 'lade os se'.

På den ene side får vi som seere at vide, at monstrene er så forfærdelige/forførende, at et enkelt blik på dem leder til selvmord ligegyldigt hvad. På den anden side vil filmen også grusomt gerne vise os, hvor frygteligt skræmmende det må være at se *noget så forfærdeligt, at det driver dig til selvmord!*

I praksis vises dette til seeren på to måder: 1) Kameraets blik vendes mod et uheldigt offer, der med rædsel i øjnene ser bag om kameraet og derefter begår selvmord på grusom (og komisk) vis; 2) monstrenes tilstedeværelse antydes gennem en tyk tåge og/eller en urkomisk rusken i, hvad der nu end måtte være af beplantning i nærheden. Det eneste, vi som seere får ud af den øvelse, er visheden om, at et forsøg på at vise noget, der ikke kan vises, som det nok må forventes, ikke er videre seværdigt.

De eneste, der kan se monstrene uden at dø, er folk, der allerede er 'gale' og derfor immune. De bliver derfor en slags kanal, hvorigennem vi som seere kan få et glimt af monstrene, der åbenbart minder om Davy Jones, kaptajnen på Den Flyvende Hollænder, eller en anemone af en art.

Problematikken er ikke ulig Monty Pythons sketch *Joke Warfare*, hvor en englænder under anden verdenskrig opfinder en joke, der er så dræbende morsom, at man ikke kan høre den uden at dø af grin. Den britiske regering oversætter herefter med stort besvær joken til tysk i brudstykker, så de kan bruge den mod nazisterne.

I Pythons sketch er selve processen omkring oversættelsen af joken i sig selv morsom, netop fordi forudsætningen er så absurd. Men det er joken selv dog ikke, da vi i sagens natur aldrig kan få den at høre andet end som antydninger og brudstykker. Det er svært at grine af en joke, der kun består af: 'En mand gik ind på en bar...', ligesom det er svært at være rædselsslagen to timer i træk over noget, vi fra starten ved, vi aldrig kommer til at se.

Verdens sjoveste joke, der simpelthen får dig til at dø af grin. Men vi kommer som seere aldrig til at høre den.

Hear no evil, see no evil

Bird Box er blevet sammenlignet med John Krasinskis *A Quiet Place*, der også udkom i 2018. Sammenligningen synes uundgåelig, for hvor grundpræmissen i Biers film er, at verden er overtaget af monstre, der dræber ved deres blotte visuelle tilstedeværelse, så har monstrene i Krasinskis film hypersensitiv hørelse.

I stedet for i ny og næ at have bind for øjnene som hos Bier, så skal hovedpersonerne hos Krasinski altså altid være musestille. Og det er altså *altid*, uden undtagelse. Den overlevende familie, vi følger filmen, kan aldrig have sko på, må udelukkende kommunikere med tegnsprog og kan hverken grine af fryd eller skrig af frygt, ligegyldigt hvad.

Ikke engang da familien familiens mindste barn bliver spist lige for øjnene af dem, kan forældrene tillade sig at udbryde det mindste pip af sorg. Skriger de, græder de, råber de – så vil de andre børn også blive taget. Til sammenligning ryger de karakteristiske bind for øjnene i Biers film af og på i et væk alt efter, hvordan det lige passer med manuskriptforfatterens luner.

Et af monstrene fra A Quiet Place.

Krasinski og Biers film er altså begge en form for postapokalyptisk 'sanser-horror'. Begge film minder derudover om hinanden ved ikke at gide investere meget tid i at forklare, hvad monstrene er for nogen størrelse, eller hvorfor de er dukket op. Og som *A Quiet Place* beviser, så behøver man ikke investere i den slags udenomssnak eller for den sags skyld finde på en historie, der giver specielt meget mening, så længe man bare følger de regler, man selv har lavet.

Hvor *A Quiet Place* er så tight, at man det meste af filmen sidder og holder vejret (vi skulle jo nødtigt larme for meget og derved hidkalde os monsteret), så er *Bird Box* mere larmende og flakkende end en due, der har forvildet sig ind i en glasbutik. Der flapres og baskes med vingerne, vi besøger den ene og snart den anden idé, karakter og location – men der er i den grad mangel på fokus – og det hele ender lidt som en fis i et faglebur.

RELATEREDE ARTIKLER

Det muterede jeg i Area X (/artikler/Netflix-hittet-Annihilation) - Alex Garlands Netflix-film "Annihilation" balancerer mellem science fiction, øko-horror og arthouse; en svær blanding, d...

The Walking Dead i regnvejre (/artikler/Den-danske-Netflix-serie-The-Rain) - Netflix satser store summer på den danske apokalypse, en genre vi ellers ikke har en tradition for at producere her til ...

Tristhed med omsorg og en smule sødme (/artikler/Netflix-nye-hitserie-Maniac)
- 'They fuck you up, your mum and dad.' Ordene er den engelske digter Philip Larkins fra hans nok mest berømte digt 'This ...

Babylon Berlin lyser gennem et helt århundrede (/artikler/German-noir-babylon-berlin-anmeldelse) - Tv-serien Babylon Berlin bygger videre på en ny, vitaliseret og international tysk film- og tv-kultur, som ikke bare har...

Meta-80'er-nostalgi og illusionen om den fri vilje (/artikler/Anmeldelse-af-Bandersnatch-netflix-black-mirror) - Sugar Puffs eller Frosties? Bandersnatch er Netflix' nye interaktive afsnit af deres Black Mirror-serie. Her er det muli...

Dig mod naturen - i din stue (/artikler/Ny-interaktiv-Netflixserie) - I den nye interaktive Netflixserie 'You vs. Wild' skal du gennem badass-spejder-soldaten Bear Grylls overleve alle mulig...

It's all easy - og megakedeligt (/artikler/TV-anmeldelse-Netflix) - Tilbage i 2008 fik den Oscarvindende skuespillerinde Gwyneth Paltrow et behov for at udrette mere med tilværelsen end at...

Giv din stemme

4,3/5

23 stemmer

KOMMENTARER

UDVALGTE JOB (/KOMMUNIKATION-JOB)

PR & Social Media Specialist
(/kommunikation-job/hartmann-)

Frist: Hurtigst muligt

Energi-,
Forsynings- og
Klimaministeriet

(/kommunikation-job/klima-energi-)

**Presserådgiver (/kommunikation-
job/klima--energi--og-**

Frist: 20. marts

Senior UX Designer
(/kommunikation-job/danske-

Frist: 27. marts

RØDE
KORS

**Mediechef (/kommunikation-
job/roede-kors-mediechef)**

Frist: 6. april

(/kommunikation-job/ramboell-
marketingconsultantmaternitycover)

**Marketing Consultant (Maternity
Cover) (/kommunikation-**

Frist: 6. april

STEIGENBERGER
ALSİK HOTEL & SPA
SØNDERBORG

(/kommunikation-

**Online
kommunikationsmedarbejder**

Frist: 1. april

[Se alle job \(/kommunikation-job\)](#)

[Indryk job \(/kommunikation-job/danmarks-bedste-jobbank-for-kommunikationsjob\)](#)